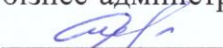

(Ф 03.02 – 110)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний авіаційний університет
Факультет економіки та бізнес-адміністрування
Кафедра економіки повітряного транспорту

УЗГОДЖЕНО
Декан Факультету економіки та
бізнес-адміністрування
 С.Смерічевський

« 2 » 06 2021 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з навчальної роботи
 А. Полухін

« 3 » 06 2021 р.

Система менеджменту якості

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Вартісно-орієнтоване управління»

Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність: 051 «Економіка»
Освітньо-наукова програма: Економіка

Форма навчання	Семестр	Усього (годин/кредитів ECTS)	Лекції	Практ. заняття	Лабораторні	Самостійна робота	ДЗ / РГР / К	КР / КПр	Форма сем. контролю
Очна	3	90/3	13	13	-	64	-	-	екзамен Зс
Заочна	3	90/3	6	4	-	80	-	-	екзамен Зс

Індекс: НДФ-06/20-051/20 – 1.3.4

СМЯ НАУ РП 11.01.01-01-2021

Робочу програму навчальної дисципліни «Вартісно-орієнтоване управління» розроблено на основі освітньої програми та навчальних планів № НДФ-06/20-051/20 підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка», освітньо-наукова програма «Економіка» та відповідних нормативних документів.

Робочу програму розробила:

Зав. кафедри економіки повітряного
транспорту, д.е.н., професор

О.В. Ареф'єва

професор кафедри економіки повітряного
транспорту, д.е.н., доцент

С.Т. Пілецька

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри спеціальності 051 «Економіка» (освітньо-наукова програма «Економіка») – кафедри економіки повітряного транспорту, протокол № 16 від 18.05.2021 р.

Завідувач кафедри

О.В. Ареф'єва

Гарант освітньо-наукової програми

О.В. Ареф'єва

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради факультету економіки та бізнес-адміністрування, протокол №6 від 19.05.2021 р.

Голова НМРР

А.Т. Тофанчук

УЗГОДЖЕНО

Директор Інституту новітніх
технологій і лідерства

П.В. Горінов
«27» 05 2021 р.

УЗГОДЖЕНО

Завідувач аспірантурою та
докторантурою

І.В. Жудова
«24» 05 2021 р.

Рівень документа – 3б

Плановий термін між ревізіями – 1 рік

Контрольний примірник

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Вартісно-орієнтоване управління»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 11.01.01-01-2021
		стор. 3 з 20	

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	4
1.1. Заплановані результати.....	4
1.2. Програма навчальної дисципліни.....	5
2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	9
2.1. Структура навчальної дисципліни.....	9
2.2. Лекційні заняття, їх тематика і обсяг	10
2.3. Практичні заняття, їх тематика і обсяг	10
2.4. Самостійна (індивідуальна) робота студента, її зміст та обсяг.....	11
2.4.1. Перелік питань для підготовки до екзамену	11
3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ	15
3.1. Методи навчання.....	15
3.2. Рекомендована література	15
3.3. Інформаційні ресурси в інтернеті.....	17
4. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ СТУДЕНТОМ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ.....	17

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Вартісно-орієнтоване управління»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 11.01.01-01-2021
		стор. 4 з 20	

ВСТУП

Робоча програма (РП) навчальної дисципліни розробляється на основі «Методичних рекомендацій до розроблення робочої програми навчальної дисципліни», затвердженої розпорядженням від 10.07.2019 №071/роз та відповідних нормативних документів.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Заплановані результати

Дана навчальна дисципліна відноситься до циклу дисциплін з оволодіння глибинними знаннями зі спеціальності та є теоретичною та практичною основою сукупності знань та вмінь, що формують профіль фахівця в галузі соціальних та поведінкових наук.

Метою дисципліни є засвоєння основних концепцій вартісно-орієнтованого управління, придбанні умінь і практичних навичок виявлення і аналізу симптомів потенційної кризи і вибору і реалізації стратегій вартісно-орієнтованого управління з метою запобігання кризи і розробка своєчасних стратегічних та тактичних заходів, спрямованих на мінімізацію загрози для підприємства.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- визначення сутності та складових вартості підприємства;
- вивчення факторів, що визначають вартісноорієнтоване управління;
- дослідження змісту вартісно-орієнтованого управління;
- засвоєння знань у галузі вартісно-орієнтованого управління, зокрема, теоретико-методологічні та організаційно-економічні засади управління;
- оволодіння знаннями основ вартісно-орієнтованого управління в межах визначення і реалізації відповідних заходів;
- набуття навичок у використанні професійно профільованих знань в сфері вартісно-орієнтованого управління;
- набуття навичок у розробленні систем стратегічного управління;
- опанування навичками обґрунтування і запровадження організаційно-економічних заходів щодо запобігання розгортання кризових процесів;
- оволодіння навичками формування та впровадження стратегії діяльності підприємства в контексті вартісно-орієнтованого управління.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути наступні **компетентності**:

- вміння застосувати методології наукового дослідження у написанні наукових робіт; застосувати методи наукового дослідження; обґрунтовувати проблеми дослідження; формулювати теми дослідження, мети, завдань; володіння навичками щодо написання наукових публікацій;

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Вартісно-орієнтоване управління»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 11.01.01-01-2021
		стор. 5 з 20	

- здатність здійснювати аналіз і синтез структурних моделей;
- здатність до практичного застосування теоретичних основ професійної діяльності; уміння здійснювати системний аналіз освітніх процесів і явищ; методична готовність до популяризації педагогічних інновацій;
- вміння обговорювати фахові проблеми;
- вміння читати і аналізувати літературу з фаху;
- здатність до проектування цілей навчання й прогнозування шляхів професійного становлення майбутнього спеціаліста; уміння конструювати методичні підходи і здатність передбачати можливі результати їх впровадження; володіння методами, технологіями, способами педагогічної взаємодії, методами навчання; уміння відбирати ефективні технології навчання та виховання; здатність використовувати засвоєнні знання для проектування новітніх педагогічної технології.

Навчальна дисципліна **«Вартісно-орієнтоване управління»** посідає важливе місце серед дисциплін, що викладаються здобувачам у вищих навчальних закладах. Вона тісно пов'язана із вивченням таких курсів, як **«Управління знаннями»**, **«Проблеми інвестування діяльності»** та є базою для вивчення подальших дисциплін, а саме: **«Проектний консалтинг»**, **«Асистентська педагогічна практика з фаху»** та ін.

1.2. Програма навчальної дисципліни.

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з одного навчального модуля №1 **«Вартісно-орієнтоване управління»**, який є логічно завершеною, самостійною, цілісною частиною навчального плану, засвоєння якої передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

Модуль №1. Вартісно-орієнтоване управління

Тема 1. Концептуальні основи вартісно-орієнтованого управління

Поняття управління діяльністю підприємства загалом і його елементи. Необхідність управління вартістю компанії. Роль і значення оцінки бізнесу в системі ціннісно-орієнтованого менеджменту. Ідентифікація підприємства як важлива частина справедливої оцінки вартості компанії.

Сутність методологічних підходів до визначення вартості підприємства. Класифікація видів вартості за критерієм суб'єктів, що потребують оцінки. Управління вартістю організації (VBM) – нова парадигма фінансового менеджменту.

Ключові чинники вартості, на яких ґрунтується система управління вартістю підприємства. Основні зовнішні та внутрішні чинники, які послужили передумовами формування та практичного впровадження

концепції вартісно-орієнтованого управління. Етапи розвитку концепції вартісно-орієнтованого управління у взаємозв'язку із чинниками впливу, що обумовлювали даний розвиток. Базові концепції та моделі вартісно-орієнтованого управління. Принципи управління ринковою вартістю підприємства. Управління вартістю і якість зростання організації. Складові управління вартістю організації та функціональні гілки менеджменту. Цикл управління вартістю організації. Переваги та недоліки вартісно-орієнтованого підходу

Тема 2. Оцінювання вартості підприємства як основа ефективного вартісно-орієнтованого управління

Необхідність, завдання і принципи оцінювання вартості. Цілі оцінювання підприємства. Види вартості, що визначаються при оцінюванні. Принципи оцінки підприємства. Чинники, що впливають на величину вартості. Складові ефективності вартісно-орієнтованого управління підприємством. Взаємозв'язок видів ефективності вартісно-орієнтованого управління підприємством.

Характеристика концепцій оцінювання ефективності вартісно-орієнтованого управління підприємством. Еволюція парадигми вартості і стратегічних показників ефективності діяльності компаній. Методичні підходи до оцінювання вартості підприємства. Переваги та недоліки традиційних підходів до оцінювання вартості підприємства. Методи витратного підходу. Менеджмент, заснований на очікуваннях (ЕВМ) - сучасний інструмент оцінки ефективності управління вартістю. Методи дохідного підходу. Методи ринкового підходу. Опціональний підхід до оцінювання вартості організації. Види мультиплікаторів, які визначають в процесі оцінки. Методи розрахунку вартості репутації. Ключові параметри моделей доданої вартості. Принципи побудови системи управління на основі потоку грошових коштів. Система економічної доданої вартості: принципи і способи трансформації бухгалтерських оцінок прибутку і капіталу.

Тема 3. Ринкова діяльність підприємства: фактори вартісно-орієнтованого управління

Сучасні погляди на формування і розвиток ринкового середовища. Місце України в міжнародному ринковому середовищі. Взаємозв'язок процесів корпоратизації і реструктуризації з динамікою ринкового середовища. Вплив ринкової діяльності суб'єкта господарювання на формування вартості. Визначення інвестиційних пріоритетів організації. Формування продуктової політики підприємства. Розробка цінової політики. Система розподілу продукції, збут. Дослідження ринкової діяльності підприємства шляхом формування системи індикаторів.

Методологічні підходи до ідентифікації та діагностики конкурентоспроможності підприємства в сучасній парадигмі управління. Управління вартістю та конкурентоспроможністю підприємства. Зацікавлені сторони та види вартості підприємства. Функціональні складові вартісно орієнтованого управління бізнес-моделі підприємства. VBM моделі. Показники, що формують фактори вартості підприємства в рамках VBM моделей. Система управління конкурентоспроможністю підприємства. Формування конкурентоспроможності з позиції теорії активації ресурсів та концепції управління вартістю (VBM). Управлінські технології формування конкурентоспроможності підприємств на основі вартісних показників.

Тема 4. Операційна діяльність: фактори вартісно-орієнтованого управління

Вплив операційної діяльності суб'єкта господарювання на формування вартості. Управління оборотними активами і оборотним капіталом в контексті управління вартістю підприємства. Розрахунок тривалості фінансового та операційного циклів. Динаміка та структура оборотних активів за елементами і ступенем ліквідності, оборотність елементів оборотних активів, рентабельність оборотних активів, приріст виручки за рахунок інтенсивного й екстенсивного використання оборотних активів, відносне залучення оборотних активів. Розробка політики фінансування оборотного капіталу. Політика управління витратами підприємства, її вплив на вартість суб'єкта господарювання. Податкове навантаження. Управління податковим навантаженням. Управління операційним прибутком. Факторний аналіз чистого прибутку. Модель розрахунку WACC в контексті вартісно-орієнтованого управління. Модель оцінки дохідності капітальних активів (CAPM).

Визначення факторів вартості операційної діяльності на різних рівнях. Система факторів вартості операційної діяльності підприємства. Управління операційною діяльністю в контексті вартісно-орієнтованого управління як інструмент формування конкурентних переваг.

Тема 5. Фінансова діяльність організації: фактори вартісно-орієнтованого управління

Фінансова функція менеджменту. Вартість організації та її зацікавлені групи («stakeholders»). Управління вартістю організації (value based management) як концепція фінансового аналізу організації. Принципи фінансового аналізу стратегії організації. Вплив фінансової діяльності суб'єкта господарювання на формування вартості. Джерела фінансування підприємства, поняття власного і інвестованого капіталу. Характеристики джерел інвестованого капіталу. Фактори, що визначають структуру капіталу.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Вартісно-орієнтоване управління»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 11.01.01-01-2021
		стор. 8 з 20	

Критерії оптимізації структури капіталу. Дивідендна політика підприємства. Ефективність дивідендної політики.

Сутність драйверів вартості бізнесу. Індикатори ланцюжка створення вартості компанії. Взаємозв'язок між споживчими цінностями (вимогами ринку) і елементами ланцюжка створення вартості (сферами компетентності). аналізу ланцюжків створення вартості. Стратегії створення вартості, орієнтовані на конкурентні переваги. Збалансована система показників вартості компанії, сфери їх використання. Нефінансові драйвери вартості. Перспективи стратегічних цілей. Причинно-наслідковий зв'язок між проєкціями ЗСП. Стратегічна карта. Процес складання бюджету капіталовкладень з використанням ЗСП.

Тема 6. Інвестиційна діяльність організації: фактори вартісно-орієнтованого управління

Сутність та значення інноваційних процесів у діяльності підприємства. Науково-методичні підходи до визначення поняття «інноваційна діяльність» Сутність управління вартістю підприємства як інновації фінансового менеджменту. Вплив інвестиційної діяльності суб'єкта господарювання на формування вартості. Формування інноваційної політики підприємства на основі урахування його інноваційного потенціалу. Взаємозв'язки інноваційної політики підприємств з інноваційною політикою інших груп економічних суб'єктів. Місце інноваційного потенціалу в економічному потенціалі суб'єкта господарювання. Джерела фінансування інноваційної діяльності.

Особливості інтелектуального капіталу. Сучасні методики оцінювання інтелектуальних активів. Механізм управління інтелектуальним капіталом. Взаємозв'язок інновацій та вартості бізнесу. Оцінка інвестиційної привабливості компанії на основі показників інвестиційного аналізу.

Доданки фінансового підходу до управління вартістю організації: планування інвестиційної вартості організації, система фінансових показників оцінки діяльності на основі інвестиційної вартості бізнесу, оперативний моніторинг ключових факторів створення вартості та економічного прибутку, винагорода персоналу на основі економічного прибутку, інвестиційної діяльності і вартості бізнесу, система інформації про управління інвестиційною діяльністю організації та вартістю бізнесу .

Тема 7. Інтегрована система управління вартістю підприємства як управлінська інновація

Складові вартісно-орієнтованого управління фінансами на підприємстві. Стратегічне планування інвестиційної вартості капіталу власників. Запровадження вартісного мислення при прийнятті стратегічних

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Вартісно-орієнтоване управління»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 11.01.01-01-2021
		стор. 9 з 20	

рішень. Створення системи показників оцінки оперативної діяльності внутрішніх підрозділів підприємства на різних рівнях управління. Впровадження «вартісного бачення», що матеріалізується у винагороді менеджерів. Зміни в комунікаціях із зацікавленими особами підприємства і насамперед з його інвесторами.

Етапи формування інтегрованої системи вартісно-орієнтованого управління фінансами підприємства. Вибір методу оцінювання зростання вартості. Побудова стратегічної карти. Формування системи оцінювання оперативних і стратегічних управлінських рішень. Оцінювання вартості підприємства за період упровадження інтегрованої системи управління вартістю та збалансованої системи показників.

Критерії успішного функціонування інтегрованої системи управління вартістю підприємства. Основні переваги запровадження системи вартісно-орієнтованого управління, заснованої на системі збалансованих оцінних показників.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Структура навчальної дисципліни

№ п/п	Назва теми	Обсяг навчальних занять (год.)							
		Денна форма навчання				Заочна форма навчання			
		Усього	Лекції	Практ. заняття	СРС	Усього	Лекції	Практ. заняття	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Модуль №1 «Вартісно-орієнтоване управління»									
1.1	Концептуальні основи вартісно-орієнтованого управління	3 семестр				3 семестр			
		11	2	2	7	11	1		10
1.2	Оцінювання вартості підприємства як основа ефективного вартісно-орієнтованого управління	12	2	2	8	12	1	1	10
1.3	Ринкова діяльність підприємства: фактори вартісно-орієнтованого управління	12	2	2	8	10	1	1	8
1.4	Операційна діяльність: фактори вартісно-орієнтованого управління	12	2	2	8	9	1		8
1.5	Фінансова діяльність організації: фактори вартісно-орієнтованого управління	12	2	2	8	11			10

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Вартісно-орієнтоване управління»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 11.01.01-01-2021
		стор. 10 з 20	

1.6	Інвестиційна діяльність організації: фактори вартісно-орієнтованого управління	12	2	2	8	9		1	8
1.7	Інтегрована система управління вартістю підприємства як управлінська інновація	11	1		10	9	1		8
1.9	Модульна контрольна робота №1	8		1	7				
1.10	Підсумкова семестрова контрольна робота					11		1	10
Усього за модулем №1		90	13	13	64	90	6	4	80
Усього за навчальною дисципліною		90	13	13	64	90	6	4	80

2.2. Лекційні заняття, їх тематика і обсяг

№ п/п	Назва теми	Обсяг навчальних занять (год.)			
		Денна форма навчання		Заочна форма навчання	
		Лекції	СРС	Лекції	СРС
1	2	3	4	5	6
1.1	Концептуальні основи вартісно-орієнтованого управління	3 семестр		3 семестр	
		2	3	1	5
1.2	Оцінювання вартості підприємства як основа ефективного вартісно-орієнтованого управління	2	3	1	5
1.3	Ринкова діяльність підприємства: фактори вартісно-орієнтованого управління	2	3	1	5
1.4	Операційна діяльність: фактори вартісно-орієнтованого управління	2	3	1	5
1.5	Фінансова діяльність організації: фактори вартісно-орієнтованого управління	2	3	1	4
1.6	Інвестиційна діяльність організації: фактори вартісно-орієнтованого управління	2	3		4
1.7	Інтегрована система управління вартістю підприємства як управлінська інновація	1	3	1	4
Усього за модулем №1		13	21	6	31
Усього за навчальною дисципліною		13	21	6	31

2.3. Практичні заняття, їх тематика і обсяг

№ п/п	Назва теми	Обсяг навчальних занять (год.)			
		Денна форма навчання		Заочна форма навчання	
		Практ. заняття	СРС	Практ. заняття	СРС

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Вартісно-орієнтоване управління»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 11.01.01-01-2021
		стор. 11 з 20	

1	2	3	4	5	6
1.1	Концептуальні основи вартісно-орієнтованого управління	3 семестр		3 семестр	
		2	4		5
1.2	Оцінювання вартості підприємства як основа ефективного вартісно-орієнтованого управління	2	5	1	5
1.3	Ринкова діяльність підприємства: фактори вартісно-орієнтованого управління	2	5	1	5
1.4	Операційна діяльність: фактори вартісно-орієнтованого управління	2	5		4
1.5	Фінансова діяльність організації: фактори вартісно-орієнтованого управління	2	5		4
1.6	Інвестиційна діяльність організації: фактори вартісно-орієнтованого управління	2	5	1	4
1.7	Інтегрована система управління вартістю підприємства як управлінська інновація		7		4
1.8	Модульна контрольна робота №1	1	7		
1.9	Підсумкова семестрова контрольна робота			1	10
	Усього за модулем №1	13	43	4	41
	Усього за навчальною дисципліною	13	43	4	41

2.4. Самостійна (індивідуальна) робота студента, її зміст та обсяг

№ п/п	Зміст самостійної роботи студента	Обсяг СРС (годин)	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1.	Опрацювання лекційного матеріалу	21	31
2.	Підготовка до практичних занять	36	31
3.	Підготовка до модульної контрольної роботи	7	-
5	Підсумкова семестрова контрольна робота	-	10
Усього за навчальною дисципліною		64	80

2.4.1. Перелік питань для підготовки до екзамену

Перелік питань та зміст завдань для підготовки до екзамену, розробляються провідними викладачами та затверджуються протоколом засідання кафедри та доводяться до відома студентів.

1. Поняття управління діяльністю підприємства загалом і його елементи.

2. Необхідність управління вартістю компанії. Роль і значення оцінки бізнесу в системі ціннісно-орієнтованого менеджменту.

3. Ідентифікація підприємства як важлива частина справедливої оцінки вартості компанії.

4. Сутність методологічних підходів до визначення вартості підприємства. Класифікація видів вартості за критерієм суб'єктів, що потребують оцінки.

5. Управління вартістю організації (VBM) – нова парадигма фінансового менеджменту.

6. Ключові чинники вартості, на яких ґрунтується система управління вартістю підприємства. Основні зовнішні та внутрішні чинники, які послужили передумовами формування та практичного впровадження концепції вартісно-орієнтованого управління.

5. Етапи розвитку концепції вартісно-орієнтованого управління у взаємозв'язку із чинниками впливу, що обумовлювали даний розвиток.

6. Базові концепції та моделі вартісно-орієнтованого управління. Принципи управління ринковою вартістю підприємства.

7. Управління вартістю і якість зростання організації. Складові управління вартістю організації та функціональні гілки менеджменту.

8. Цикл управління вартістю організації. Переваги та недоліки вартісно-орієнтованого підходу

9. Необхідність, завдання і принципи оцінювання вартості. Цілі оцінювання підприємства. Види вартості, що визначаються при оцінюванні. Принципи оцінки підприємства.

10. Чинники, що впливають на величину вартості. Складові ефективності вартісно-орієнтованого управління підприємством.

11. Взаємозв'язок видів ефективності вартісно-орієнтованого управління підприємством.

12. Характеристика концепцій оцінювання ефективності вартісно-орієнтованого управління підприємством

13. Еволюція парадигми вартості і стратегічних показників ефективності діяльності компаній. Методичні підходи до оцінювання вартості підприємства.

13. Переваги та недоліки традиційних підходів до оцінювання вартості підприємства. Методи витратного підходу.

14. Менеджмент, заснований на очікуваннях (EBM) - сучасний інструмент оцінки ефективності управління вартістю.

15. Ключові параметри моделей доданої вартості. Принципи побудови системи управління на основі потоку грошових коштів.

16. Система економічної доданої вартості: принципи і способи трансформації бухгалтерських оцінок прибутку і капіталу.

17. Сучасні погляди на формування і розвиток ринкового середовища. Місце України в міжнародному ринковому середовищі.

18. Взаємозв'язок процесів корпоратизації і реструктуризації з динамікою ринкового середовища. Вплив ринкової діяльності суб'єкта господарювання на формування вартості.

19. Визначення інвестиційних пріоритетів організації. Формування продуктової політики підприємства.

20. Розробка цінової політики. Система розподілу продукції, збут. Дослідження ринкової діяльності підприємства шляхом формування системи індикаторів.

21. Методологічні підходи до ідентифікації та діагностики конкурентоспроможності підприємства в сучасній парадигмі управління.

22. Управління вартістю та конкурентоспроможністю підприємства. Зацікавлені сторони та види вартості підприємства. Функціональні складові вартісно орієнтованого управління бізнес-моделі підприємства. VBM моделі.

23. Показники, що формують фактори вартості підприємства в рамках VBM моделей.

24. Система управління конкурентоспроможністю підприємства. Формування конкурентоспроможності з позиції теорії активації ресурсів та концепції управління вартістю (VBM).

25. Управлінські технології формування конкурентоспроможності підприємств на основі вартісних показників.

26. Вплив операційної діяльності суб'єкта господарювання на формування вартості.

27. Управління оборотними активами і оборотним капіталом в контексті управління вартістю підприємства.

28. Розрахунок тривалості фінансового та операційного циклів.

29. Динаміка та структура оборотних активів за елементами і ступенем ліквідності, оборотність елементів оборотних активів, рентабельність оборотних активів, приріст виручки за рахунок інтенсивного й екстенсивного використання оборотних активів, відносне залучення оборотних активів.

30. Розробка політики фінансування оборотного капіталу.

31. Політика управління витратами підприємства, її вплив на вартість суб'єкта господарювання.

32. Податкове навантаження. Управління податковим навантаженням. Управління операційним прибутком.

33. Факторний аналіз чистого прибутку.

34. Модель розрахунку WACC в контексті вартісно-орієнтованого управління.

35. Модель оцінки дохідності капітальних активів (CAPM).

36. Визначення факторів вартості операційної діяльності на різних рівнях.

37. Система факторів вартості операційної діяльності підприємства. Управління операційною діяльністю в контексті вартісно-орієнтованого управління як інструмент формування конкурентних переваг.

38. Вплив фінансової діяльності суб'єкта господарювання на формування вартості. Джерела фінансування підприємства, поняття власного і інвестованого капіталу.

39. Характеристики джерел інвестованого капіталу. Фактори, що визначають структуру капіталу. Критерії оптимізації структури капіталу.

40. Дивідендна політика підприємства. Ефективність дивідендної політики.

41. Сутність драйверів вартості бізнесу. Індикатори ланцюжка створення вартості компанії. Взаємозв'язок між споживчими цінностями (вимогами ринку) і елементами ланцюжка створення вартості (сферами компетентності). аналізу ланцюжків створення вартості.

42. Стратегії створення вартості, орієнтовані на конкурентні переваги. Збалансована система показників вартості компанії, сфери їх використання.

43. Сутність та значення інноваційних процесів у діяльності підприємства. Науково-методичні підходи до визначення поняття «інноваційна діяльність»

44. Сутність управління вартістю підприємства як інновації фінансового менеджменту. Вплив інвестиційної діяльності суб'єкта господарювання на формування вартості.

45. Формування інноваційної політики підприємства на основі урахування його інноваційного потенціалу. Взаємозв'язки інноваційної політики підприємств з інноваційною політикою інших груп економічних суб'єктів.

46. Місце інноваційного потенціалу в економічному потенціалі суб'єкта господарювання. Джерела фінансування інноваційної діяльності.

47. Особливості інтелектуального капіталу. Сучасні методики оцінювання інтелектуальних активів.

48. Механізм управління інтелектуальним капіталом. Взаємозв'язок інновацій та вартості бізнесу. Оцінка інвестиційної привабливості компанії на основі показників інвестиційного аналізу.

49. Додатки фінансового підходу до управління вартістю організації: планування інвестиційної вартості організації

50. Складові вартісно-орієнтованого управління фінансами на підприємстві.

51. Стратегічне планування інвестиційної вартості капіталу власників. Запровадження вартісного мислення при прийнятті стратегічних рішень.

52. Етапи формування інтегрованої системи вартісно-орієнтованого управління фінансами підприємства.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Вартісно-орієнтоване управління»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 11.01.01-01-2021
		стор. 15 з 20	

53. Вибір методу оцінювання зростання вартості. Побудова стратегічної карти. Формування системи оцінювання оперативних і стратегічних управлінських рішень.

54. Підходи до максимізації ринкової вартості підприємства

55. Умови, за яких виникає вартість: попит, корисність, дефіцитність і можливість передачі прав власності

56. Принципи оцінки вартості підприємства.

57. Принципи створення система факторів вартості

58. Підходи до формування факторів: попит; доход; час; ризик; контроль; ліквідність; обмеження; співвідношення попиту і пропозиції; ризик отримання доходів; ступінь контролю над бізнесом і ступенем ліквідності активів

59. Взаємозв'язок між пріоритетними типами вартості, рівнями та елементами управління вартістю підприємства

60. Основні менеджмент-процеси щодо впровадження вартісно-орієнтованого менеджменту в організаційну систему підприємства

61. Критерій ринкової вартості бізнесу

62. Міжнародні методики визначення вартості бізнесу та впровадження сучасної системи вартісно-орієнтованого менеджменту

63. Управління, орієнтованого на вартість.

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Методи навчання

При вивченні навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

- пояснювально-ілюстративний метод;
- метод проблемного викладу;
- репродуктивний метод;
- дослідницький метод.

Крім того студентам надаються індивідуальні консультації (як при зустрічі викладача зі студентом так і через інтернет).

Для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів під час вивчення дисципліни застосовуються навчальні технології: робота в малих групах, семінар-дискусія, мозкова атака, кейс, презентація тощо.

3.2. Рекомендована література

3.2.1. Ансофф, И. Стратегический менеджмент. Классическое издание : пер. с англ. ; переизд. / И. Ансофф. – П. : ПИТЕР, 2011. – 520 с.

3.2.2 Стратегічне управління : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Уклад.: О.М. Тищенко, В.О. Могилко, І.А.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Вартісно-орієнтоване управління»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 11.01.01-01-2021
		стор. 16 з 20	

Дмитрієв, Р.В. Сагайдак-Нікітюк, І.Ю. Шевченко, О.А. Яценко. Х.: ХНАДУ, 2016. – 252 с.

3.2.3 Редченко, К.І. Контроль і аудит на стратегічному рівні управління підприємством : монографія / К.І. Редченко. – Л. : Вид-во Львів. комерц. акад., 2011. – 356 с.

3.2.4. Моборн Р. Стратегія Блакитного Океану. Як створити безмарний ринковий простір і позбутися конкуренції / Р. Моборн // КСД. - 2016, с. 384

3.2.5. Повітряний кодекс України. Відомості Верховної ради України, 2011, № 48-49.

Допоміжна література

3.2.6. Ареф'єва О.В. Закономірності інтелектуалізації управління підприємством на основі розвитку бізнес-моделей. *Problems of Economy*. 2019. Вип.4. С. 111-119.

3.2.7. Ареф'єва О.В. Стійкий розвиток підприємств у міжнародному економічному просторі: Монографія. За редакцією Ареф'євої О.В. К:НАУ, 2018. 260 с.

3.2.8. Ареф'єва О.В., Пілецька С.Т., Резніченко Д.С. Стратегічне управління потенціалом інноваційного підприємства. Інноваційні платформи управління економічними процесами в умовах цифровізації економіки: кол. моногр. За ред. д.е.н., проф. Прохорової В.В. Х.: Видавництво Іванченка І.С., 2020. 293 с.

3.2.9. Ареф'єва О.В. Адаптивне управління фінансовою стійкістю підприємства при забезпеченні його економічної безпеки / О.В. Ареф'єва, С.Т. Пілецька, Н.М.Кравчук // Проблеми системного підходу в економіці : зб. наук. праць. – К. : НАУ, 2020. – Вип. 1(75). Ч. 1 – 170 с. – С. 80–90.

3.2.10. Пілецька С. Т. Антикризове управління економічною стійкістю промислового авіапідприємства [Текст]: монографія / С. Т. Пілецька. – К. : Центр учбової літератури, 2014. – 320 с.

3.2.10. Пілецька С.Т. Методика комплексної оцінки антикризового потенціалу підприємства. / С.Т Пілецька, Т.Ю. Коритько // Проблеми системного підходу в економіці : зб. наук. праць. – К. : НАУ, 2018. – Вип. 5(67). – С. 100–106.

3.2.13. Пілецька С.Т., Ткаченко Є.В. Формування стратегії інноваційного розвитку підприємства «Економічні студії» Випуск 1 (27) березень 2020 р. С.146 – 151.

3.2.14. Романенко О. О. Еволюція підходів до стратегічного управління розвитком підприємства. Управління розвитком : зб. наук. пр. / Харків. нац. екон. ун-т ім. Семена Кузнеця. – Харків, 2016. - № 4. - С. 117–123. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Uproz_2016_4_19

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Вартісно-орієнтоване управління»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 11.01.01-01-2021
		стор. 17 з 20	

3.2.15. Тертичка В.В. Стратегічне управління : підручник. Київ : “К.І.С.”, 2017. - 932 с.

3.2.16. Kwilinski, A., & Kuzior, A. (2020). Cognitive technologies in the management and formation of directions of the priority development of industrial enterprises. Management Systems in Production Engineering, 28(2), 133-138. <https://doi.org/10.2478/mspe-2020-0020>

3.3. Інформаційні ресурси в інтернеті

3.3.1. Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://www.portal.rada.gov.ua>

3.3.2. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

3.3.3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua>.

3.3.4. Методичні розробки кафедри (в електронному вигляді).

4. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ СТУДЕНТОМ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ

4.1. Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи здійснюється в балах відповідно до табл.4.1.

Таблиця 4.1

Вид навчальної роботи	Максимальна кількість балів	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
	Модуль №1	
Виконання завдань на практичних заняттях	3 семестр	3 семестр
	106×6=60	106×4=40
<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи №1 студент має набрати не менше</i>	31 бал	-
Виконання модульної контрольної роботи №1	20	-
Виконання підсумкової семестрової контрольної роботи		40
Усього за модулем №1	80	80
Екзамен	20	20
Усього за дисципліною	100	

4.2. Виконані види навчальної роботи зараховуються здобувачу, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку (табл. 4.2).

Залікова рейтингова оцінка визначається (в балах та за національною шкалою) за результатами виконання всіх видів навчальної роботи протягом семестру.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Вартісно-орієнтоване управління»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 11.01.01-01-2021
		стор. 18 з 20	

Таблиця 4.2

Відповідність рейтингових оцінок за окремі види навчальної роботи в балах оцінкам за національною шкалою

Рейтингова оцінка в балах				Оцінка за національною шкалою
Виконання завдань на практичних заняттях	Екзамен	Виконання модульної роботи	Підсумкова семестрова контрольна робота	
9-10	18-20	18-20	36-40	Відмінно
8	15-17	15-17	30-35	Добре
6-7	12-14	12-14	24-29	Задовільно
менше 6	менше 12	менше 12	менше 24	Незадовільно

4.3. Сума рейтингових оцінок, отриманих студентом за окремі види виконаної навчальної роботи, становить поточну модульну рейтингову оцінку, яка заноситься до відомості модульного контролю.

4.4. Сума поточної та контрольної модульних рейтингових оцінок становить підсумкову модульну рейтингову оцінку (табл.4.3), яка в балах та за національною шкалою заноситься до відомості модульного контролю.

Таблиця 4.3

Відповідність підсумкових модульних рейтингових оцінок в балах оцінкам за національною шкалою

Модуль №1	Залік	Оцінка за національною шкалою
Денна форма навчання	Заочна форма навчання	
72-80	18-20	Відмінно
60-71	15-17	Добре
48-59	12-14	Задовільно
менше 48	менше 12	Незадовільно

Таблиця 4.4

Відповідність підсумкової семестрової рейтингової оцінки в балах оцінці за національною шкалою та шкалою ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	А	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82-89		В	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
75-81		С	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Вартісно-орієнтоване управління»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 11.01.01-01-2021
		стор. 19 з 20	

67-74	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-66		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35-59	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

4.5. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та залікової книжки студента.

4.6. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка заноситься до залікової книжки та навчальної картки студента, наприклад, так: **92/Відм./А, 87/Добре/В, 79/Добре/С, 68/Задов./D, 65/Задов./Е** тощо.

4.7. Підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни дорівнює підсумковій семестровій рейтинговій оцінці. Зазначена підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни заноситься до академічної довідки про виконання освітньо-наукової програми.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Вартісно-орієнтоване управління»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 11.01.01-01-2021
		стор. 20 з 20	

(Ф 03.02 – 01)

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

№ прим.	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	П.І.Б. отримувача	Підпис отримувача	Примітки

(Ф 03.02 – 02)

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайомлення	Примітки

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла зміни	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				